

De svenska emigranterna smugglades förbi myndigheterna i Norfolk. Efter landstigningen sattes de på ett tåg och vidare med båt till Baton Rouge, där hårt arbete väntade. Vid flykten tog man sig till Cairo, där efter med tåg till Bloomington.

Smugglad in i paradiset!

Smugglad över gränsen. Om det har vi kunnat läsa, särskilt de senaste åren. Berättelserna är ganska lika – flyktingar har betalat dyrt för att hänsynslöst utnyttjas av smugglare.

Nu är det här inget nytt även om det, som i den här berättelsen, var högst ofrivilligt! Ett 50-tal svenska familjer blev illegala invandrare – och dessutom slavarbetare i amerikanska södern 1887! En av dem var Katarina Wikell från Tävelsås. Om detta kan man läsa i sonen Axel Petrus bok från 1958 ”Smuggled into paradise”.

1887 utvandrade drygt 50 000 personer från Sverige. De allra flesta med destination Norra Amerika. Från Växjö lämnade Ingrid Katrina Wikell och hennes man Peter Magnus Johansson tillsammans med barnen Axel Petrus och Carl Algot Theodor hemlandet med förhoppning om ett bättre liv.

Smugglades in i USA

Tyvärr hade de av okänd anledning gett sig iväg med fel

transportör. Och de var inte ensamma. Detta drabbade så många att Aftonbladet senare skrev om detta. Emigranterna smugglades förbi invandrarmyndigheterna som förmodligen var i maskopi med transportören.

En dimmig morgon sattes Katarina, Peter och de andra i land i Norfolk på Virginiakusten. Snabbt dirigerades de med allt sitt bagage till ett väntande tåg – och så iväg. Någonstans vid Ohio River fick de lämna tåget och fördes över till en ålderstigen flodbåt med destination Baton Rouge, Louisiana.

Välorganiserat

Det hela var mycket välorganiserat av ”sockerbaroner” och drabbade många immigranter. På sockerrörsfälten fick de – i stället för att se början på en ljus framtid – slava med tungt jordbruksarbete, precis som hemma i Sverige. Bostad och mat tillhandahölls av sockerbolaget, men avdrag gjordes på den magra lönen! Situationen var förstås ohållbar och de

strandsatta svenskarna diskuterade hur man skulle göra. Att rymma stod högt på dagordningen, men ingen visste hur det skulle gå till.

Under högtiden som kallas Mardi Gras yppade sig ett tillfälle. Plantageägarna frade långt från sina plantager och de företagsamma svenskarna stal helt sonika en mindre flodångare! När man väl fått fart på ångmaskinen och det stora paddelhjulet i aktern började snurra, kände man att friheten var nära.

Färden upp längs Mississippi gick långsamt och det började bli brist på ved till ångmaskinen. Vid Cairo i Illinois var flodresan slut. Nästa etapp blev en två dagars resa med tåg till Bloomington där en av svenskarna hade släkt. I Bloomington fanns redan många svenskar så att stadsdelen Stevensonville allmänt kallades ”swedtown”. Och det fanns jobb – de flesta i kolgruvorna, så nu kunde man äntligen börja rota sig i det nya landet.

Svenskkoloni

I Bloomington höll man liv i de svenska traditionerna. Vid till exempel jul samlades man och firade traditionell svenk jul. För den som vill veta vad ”dopp i grytan” heter på engelska, så är det ”dunk in the pot”!

Katarina – nu Cathrina – och Peter ”amerikaniserade” sitt efternamn till Johnson. De bodde kvar i Bloomington och fick ytterligare åtta barn. Tvillingarna Adalia och Ida, födda 1889, levde bara två månader. De följdes av Fred 1890 som blev läkare, Emma 1893, Herman 1895, Arvid 1897, Martin 1900 blev också läkare och Arthur som blev lärare och rektor.

Axel Petrus, född 11 september 1886 i Nässjö, levde ett brokigt liv med jobb som telegrambud, journalist och slutligen advokat.

1957 besökte han Sverige, träffade släkt i Växjö och letade rätt på huset i Nässjö där han var född. Han lyckades också skaffa biljett till fotbolls-VM och fick se matchen mot Brasilien.

Hotades med utvisning

Men, när han skulle skaffa pass saknades ett födelsebevis. Det konstaterades att han var illegal invandrare och stod inför utvisning till Sverige. Föräldrarna blev aldrig registrerade och därmed inte heller barnen. Efter alla år i offentligheten och som politiskt aktiv, stod nu Axel Petrus inför ett helt nytt kapitel i sitt liv. Efter många turer hittades så småningom faderns ansökan om medborgarskap och ett pass kunde utfärdas.

AP – som han kallades – bosatte sig i Reno, Nevada, etablerade sig som skilsmäsoadvokat och blev kändis i staden. Som sådan lyckades han skrapa ihop en ansenlig förmögenhet. På den tiden tvingades man vis-

PETER M. AND CATHERINE JOHANSSON, EARLY VIKING MIGRANTS. AXEL, LEFT, AND BROTHER CARL.

Familjen fotograferad före avfärden från Sverige.

Cathrina (1858–1945) och Peter Johnson (1857–1933) på en bild från 1927.

A P Johnsons son Albert (1916–2008) till vänster och hans barn, Anthony Earl (1938–2016), Karen Anne (1943–2021) och Gary Lee (1944–2019).

tas i Nevada två veckor innan skilsmässan gick igenom. Den tiden ägnade många åt spel och fick ibland betala arvodet till advokaten med smycken och konst. Det talades bland annat om en Zorn-målning, men det är inte bekräftat.

Mördad av hemhjälp

I augusti 1976 blev frestelsen för stor för den mexikanska hemhjälp som tillsammans med pojkvännen mördade Axel Petrus Johnson. Hon lyckades också tömma hans konto

på väldigt mycket pengar. När sonen Al inte fick kontakt med fadern reste han till Nevada. Hemhjälp hade då bland annat eldat upp hans säng för att dölja bevis. Kvinnan arresterades men man lyckades aldrig fälla henne för mord. Däremot

Grävlingeryd i Tävelsås, Katarina Wikells födelsehem, fotograferat 2004.

lyckades man ta tillbaka en del av de stulna pengarna.

2012 reste jag runt i USA och fick då träffa tre av Cathrina Wikells och Peter Johnsons ättlingar: APs barnbarn Gary och Karen i Denver och sonen Freds dotter Martha i Rangely, Colorado.

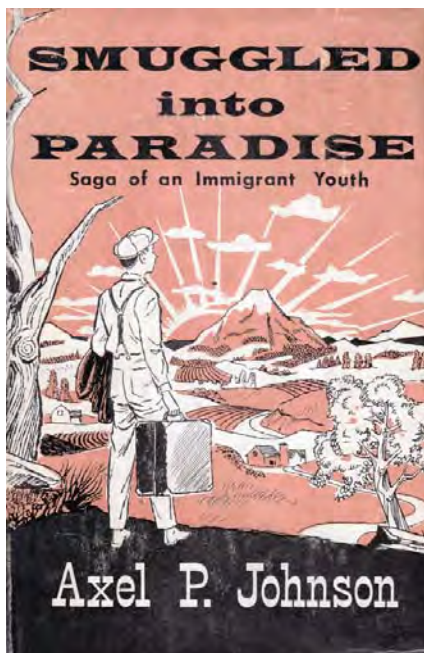
Om Cathrinas kusiner, August och Emil Lindström, har jag skrivit i KGF-Nytt nr 122 2013.

CRISTER LINDSTRÖM
crister.lindstrom@gmail.com

BILD PRIVAT ARKIV

En ung A P Johnson.

Det enda exemplar som fanns till salu i USA. Ett exemplar finns också i Emigrantinstitutets samlingar.

Brev från Cathrina till sonen Fred. Brevet är skrivet på en blandning av engelska och svenska och är mycket svårt att tyda. Cathrina emigrerade 1877 och är 77 år gammal när hon skriver. Hon hade då bott 58 år i USA.

Rapid City Mich april 28 1935

Kära Fred Louis o Martha

det var et fint Easter egg från martha och en fin... dress från Louis och alt annatt får jag tacka för ock så vill jag säga vi har calt väder igen vi har inte Plantat något mera an åts vi tänkte at få Planta ärly Potatis denna wickan an at inte det kalla vädret... På ja vi sålde våra Potatis för 25 Cent Busel ock nu är di ner till 15 Cent Så vi hade tur ändå väl det går inte an om jag inte är ute med jag från lov at Planta garden från annars får vi inte grön saker från sommaren ock jag är tacksam at jag har hälsan och kan göra det.

martin och Johanes var hemma från Påsk di gav mig en Planta av lelis och en korg med Candy egg så det var så roligt at di kan komma hem att vi... näj jag vet inte mycke om Papas slägt mera än minna och august Jag har sitt dem di hälsa På... färsta året vi var gefta och när någon af dem har dött så har minna talat om det hon är den enda som har skrivet men Papa sade at han Take än gammal vän hans fader dog så jag vet inte om hans ålder men hans moder var över 80 det är allt jag vet om dem ock jag har en Bror i Svarje om han lever vet jag inte från jag fick aldrig svar På sista brevet min fader han var inte mera än 50 år när han dog men mor var 82 när hon fick gå.

Kusinerna har jag många men vet inte om dem från när min famly var sta.... Så hade jag inte tid at skriva så jag sluta at skriva från di alltid sända sina bref så at jag fick betala dem med 10 c också när jag sände ut så var det 5 c så fränsta året vi var här så hade 15 daler gott fån Post o så måste jag sluta och eftra mor var gånge så har jag inte hört från någon ock jag tänker inte På at gå till Sverje igen men nu vänta jag at få si eder någon gån vi samman om gud låter os alla leva

Kära hälsningar till eder alla vänligen

edra mama